

LATVIJAS REPUBLIKAS IEKŠLIETU MINISTRIJA

Raiņa bulvāris 6, Rīga, LV-1050, fakss 7271005, e-pasts kanceleja@iem.gov.lv, tālrunis 7219263

Rīgā

2006.g. 26. jūlijā Nr. 1/55-222/

Uz 2006.g. _____ Nr. _____

Ministru prezidenta vietā -
Ekonomikas ministram
A.Štokenberga kungam

Par iespējamo informāciju presei sakarā
ar sabiedriskās kārtības nodrošināšanu
pasākuma „Rīgas prauds” norises laikā
Rīgā 2006.gada 22.jūlijā

Veicot operatīvās situācijas un pieejamās informācijas analīzi Rīgas Galvenā policijas pārvalde (turpmāk – RGPP) š.g. 7.jūlijā Rīgas pilsētas izpilddirektoram Ē.Škaparam un Drošības policijas priekšniekam J.Reinikam nosūtīja atzinumu (07.07.2006. RGPP reģ. Nr. 20/10-1860), norādot, ka 2006.gada 22.jūlijā pieteikto gājienu rīkošana var apdraudēt sabiedrisko drošību, apdraudēt garāmgājējus un radīt zaudējumus trešo personu īpašumam. Reālais apdraudējums var būt par pamatu pulcēšanās brīvības ierobežošanai. Pasākuma organizatoriem var ieteikt izvēlēties citu norises vietu slēgtā teritorijā, pasākumus organizēt ar ne mazāk kā divu stundu intervālu, lai varētu veikt policijas spēku pārdislocēšanu. Ja tomēr pasākums tiks saskaņots, jāparedz satiksmes kustības ierobežošana vai slēgšana. Pasākuma organizatorus arī jābrīdina par administratīvo atbildību par likuma „Par sapulcēm, gājiem un piketiem” prasību neievērošanu un jāiesaka kārtības uzturēšanai pasākuma laikā uzaicināt sertificētu apsardzes kompāniju.

Š.g 13.jūlijā Rīgas domei tika iesniegts LGBT un viņu draugu apvienības “Mozaīka” (reģ.Nr 40008100122), organizācijas “ILGA Latvija” (reģ.Nr 40008084398), biedrības “Rīgas Praids” (reģ.Nr 40008099571) un Oskara Lukašina (100582-11724) jauns pieteikums par gājienu rīkošanu š.g. 22.jūlijā.

Iesniegtā gājiema jaunais maršruts: pulcēšanās vieta pie Vērmanes dārza, no tā pa Tērbatas ielu līdz Dzirnavu ielai, nogriežoties pa labi un pa Dzirnavu ielu līdz Kr.Barona ielai, nogriežoties pa labi un virzoties līdz Vērmanes dārzam, kur gājiens noslēgsies. Gājiema noslēguma vietā paredzēts no skatuves uzrunas gājiema dalībniekiem. Plānotais dalībnieku skaits: 500.

Kaut arī Rīgas domes Sapulču, gājienu un piketu rīkošanai iesniegto pieteikumu komisija ar savu lēmumu š.g. 19.jūlijā atteica gājiema saskaņošanu, RGPP tika izstrādāts „Plāns sabiedriskās kārtības un ceļu satiksmes drošības

nodrošināšanai „Draudzības dienu un Rīgas praids – 2006” pasākumu laikā 2006.gada 19. - 23.jūlijā”. Atbildīgais par sabiedriskās kārtības nodrošināšanu pasākumu laikā tika nozīmēts RGPP KPP priekšnieks policijas pulkvedis V.Voins.

Š.g. 20.jūlijā RGPP vadība tikās ar „Draudzības dienu un Rīgas praids – 2006” pasākumu organizatoriem un šo pasākumu pretiniekiem Īpašu uzdevumu ministra integrācijas lietās sekretariātā, tikšanās laikā pretējās pusēs vienojās nepielietot vardarbību.

Š.g. 21.jūlijā plkst. 15.00 RGPP notika plāna izpildē iesaistīto struktūrvienību vadītāju instruktāža, kuru veica RGPP vadība.

Instruktāžā tika izanalizēti divi sabiedriskās kārtības, likumības un drošības nodrošināšanas varianti:

1. variants – gājiens notiek pieteiktajā maršrutā;
2. variants – gājiens nenotiek un tiek realizēts “Rīcības plāns sabiedriskās kārtības un ceļu satiksmes drošības nodrošināšanai nesankcionēto pasākumu gadījumā 2006.gada 22. jūlijā”.

Plkst. 18.00 kļuva zināms, ka Administratīvā rajona tiesa noraidījusi „Draudzības dienu un Rīgas praids – 2006” pasākumu organizatoru prasību pret Rīgas domi un atstājusi spēkā š.g. 19.jūlija Rīgas domes lēmumu par gājiema nesaskaņošanu.

Plkst. 18.30 RGPP vadība veica „Rīcības plāna sabiedriskās kārtības un ceļu satiksmes drošības nodrošināšanai nesankcionēto pasākumu gadījumā 2006.gada 22. jūlijā” izpildē iesaistīto struktūrvienību vadītāju instruktāžu par veicamajiem pasākumiem un personālsastāva sadalījumu 22.jūlijā, nemot vērā apstākli, ka Vērmanes dārzā vai neatļautā gājiema maršrutā varētu notikt gan gājiema pretinieku, gan gājiema atbalstītāju nesankcionēti pasākumi.

„Plāns sabiedriskās kārtības un ceļu satiksmes drošības nodrošināšanai „Draudzības dienu un Rīgas praids – 2006” 2006.gada 19. - 23.jūlijā” un „Rīcības plāns sabiedriskās kārtības un ceļu satiksmes drošības nodrošināšanai nesankcionēto pasākumu gadījumā 2006.gada 22. jūlijā” tika koriģēts, nemot vērā organizatoru un Drošības policijas sniegto informāciju. Par izmaiņām pasākumu programmā (dievkalpojuma norise Anglikānu baznīcā 22.jūlijā) informācija netika saņemta ne no Drošības policijas, ne organizatoriem. Tādēļ objektīvi izvērtējot radušos situāciju, uzskatām, ka RGPP darbinieki operatīvi reagēja, saņemot informāciju par notiekošo pie Anglikānu baznīcas.

Saskaņā ar „Rīcības plānu sabiedriskās kārtības un ceļu satiksmes drošības nodrošināšanai nesankcionēto pasākumu gadījumā 2006.gada 22. jūlijā” tika iesaistīti 335 RGPP darbinieki, t.sk. 80 SUB „Alfa” un 80 kriminālpolicijas darbinieku, kā arī 40 Rīgas pašvaldības policija darbinieku; kopā – 375 policijas darbinieki. RGPP un Rīgas pašvaldības policija nodrošināja video (foto) dokumentēšanu.

Š.g. 22.jūlijā sabiedriskā kārtība un ceļu satiksmes drošība tika nodrošināta pie kafejnīcas „Andalūzijas suns” Elizabetes 83/85, viesnīcas „Reval Hotel Latvija”, organizatoru preses konferences laikā Strēlnieku 4a, Esplanādē un Vērmanes parkā.

Gan pie Anglikāņu baznīcas, gan pie viesnīcas "Reval Hotel Latvija", kur notika „Draudzības dienu un Rīgas prāids – 2006” organizatoru un citu nevalstisko organizāciju pārstāvju tikšanās, protestēja apmēram trīs simti cilvēku.

„Draudzības dienu un Rīgas prāids – 2006” pasākumu laikā 2006.gada 19.- 23.jūlijā” saistībā ar pasākumu dalībniekiem Valsts policijas **reģistrētie notikumi**:

1. 21.07.06. plkst. 10.52 un pl.10.57 tika saņemti zvans ar draudiem, ja notiks gājiens, tā dalībniekiem zem kājām tiks iemesta granāta. Materiāls atrodas RGPP 1.PI ENŽ-948, uzsākts kriminālprocess.

2. 22.07.2006. organizatoru preses konferences laikā **Strēlnieku ielā 4a** sabiedriskās kārtības nodrošināšanai no plkst.10.00 tika norīkoti 120 RGPP darbinieki, t.sk. SUB „Alfa” 80 darbinieki.

Ap plkst. 10.15 pie nama Strēlnieku ielā 4a savācās apmēram 150 protestētāju liels pūlis, kuru daļa bija ģērbusies t-kreklos ar protestētāju simboliku. RGPP KPP PPV SUB „Alfa” darbinieki brīdināja protestētājus nepārkāpt likumu, savādāk tie tiks saukti pie administratīvās atbildības. Preses konferences laikā, Strēlnieku ielā 4a, no plkst. 11.00 līdz plkst. 12.00 ārkārtēji gadījumi nenotika, netika aizturēta neviena persona.

Pēc preses konferences beigām protestētāji devās projām.

3. 22.07.06. plkst. 11.10 RGPP tika saņemta informācija par to, ka Rīgā pie **Anglikāņu baznīcas** notiek kautiņš, uz notikuma vietu tika norīkota RGPP SUB „Alfa” autoekipāža.

Par nepakļaušanos (uzbrukumu) policijas darbiniekam pie Anglikāņu baznīcas aizturēta 1 persona. Policijas darbinieka iesniegums reģistrēts RGPP, , uzsākts kriminālprocess pēc KL 269.p.1.d.

Par sīko huligānismu pie Anglikāņu baznīcas aizturētas 6 personas, pret kurām RGPP uzsākta administratīvā lietvedība, sastādīti administratīvo pārkāpumu protokoli pēc LAPK 167.panta (Sīkais huligānisms).

4. Pie viesnīcas **“Reval Hotel Latvija”** un tās apkārtnē sabiedriskās kārtības nodrošināšanai no plkst. 13.00 tika norīkoti 125 RGPP policijas darbinieki, t.sk.” 80 SUB „Alfa” darbinieki

Pret *prāidu* noskaņotie aktīvisti RGPP darbiniekiem dalīja savu agitācijas literatūru (brošūru “*Sadomisti bez maskas*”, draudzes „*Jaunā paaudze*” mācītāja A.Łedjajeva atklāto vēstuli), tādējādi mēģinot ietekmēt RGPP darbiniekus sev vēlamā virzienā. Šādā sarežģītā un nokaitētā atmosfērā RGPP personālsastāvam nācās strādāt pirmo reizi.

Pēc plkst. 13.00 pie viesnīcas “Reval Hotel Latvija” sapulcējās apmēram 150 protestētāju liels pūlis, kuru daļa bija ģērbusies t-kreklos ar protestētāju simboliku. No Vērmanes parka pusē viņiem pievienojās vēl apmēram 150 protestētāju. Pie viesnīcas “Reval Hotel Latvija” pūlis apmētāja seksuālo

minoritāšu pārstāvjus un policijas darbiniekus ar olām, fekālijām, plastmasas minerālūdens pudelēm un citiem priekšmetiem. RGPP darbinieki veica visu iespējamo, lai nepieļautu tiešu fizisko vardarbību starp seksuālo minoritāšu pārstāvjiem un protestētājiem, kas arī tika nodrošināts.

Abu pušu pārstāvji pie viesnīcas sniedza intervijas žurnālistiem, tai skaitā ārzemju TV kompānijām. Tā kā protestētāju pūlī atradās daudz nepilngadīgu bērnu, kā arī sievietes acīmredzamā grūtniecības stāvoklī, šādā situācijā policijas vadība nevarēja pieņemt lēmumu nesankcionētās pulcēšanās piespiedu izklīdināšanai un aprobežojās ar agresīvāko protestētāju neutralizēšanu. Par sīko huligānismu pie viesnīcas "Reval Hotel Latvija" (Elizabetes ielā 55) un Alberta ielā 9 tika aizturētas 9 personas, pret kurām ir uzsākta administratīvā lietvedība, sastādīti administratīvo pārkāpumu protokoli pēc LAPK 167.panta.

2006.gada 22.jūlijā DP veica seksuālo minoritāšu organizēto „Draudzības dienu” pasākumu norises vietu apkārtnes monitoringu, kā arī veikti operatīvie un operatīvi- tehniskie pasākumi apsteidzošas informācijas iegūšanai. Pasākumu laikā visas dienas garumā notika pastāvīga informācijas apmaiņa ar RGPP vadību, kā arī tika uzturēts kontakts ar apvienības „Mozaīka” valdes locekli *L.Freimani*. Bez tam par iegūto operatīvo informāciju, kā arī par notikumu attīstības gaitu nepārtraukti tika informēta RGPP vadība.

Konferences norises vietā Strēlnieku ielā 4a no plkst. 10:00 sāka sapulcēties seksuālo minoritāšu pretinieki. Grupās pa divi vai trīs cilvēki tie pastaigājās pa Strēlnieku ielu un neuzkrītoši izvietojās pie blakus mājām. Ap plkst. 11:00 sāka parādīties automašīnas, kurās pārvietojās praida pretinieki, un kuras varēja atpazīt pēc uzlīmēm „NO priede”, kuras bija uzlīmētas uz automašīnu priekšējiem un aizmugurējiem stikliem. Minētās automašīnas tika novietotas Strēlnieku ielas tuvumā un tajās esošās personas pievienojās jau uz ielas esošajām.

„Nacionālo spēku savienības” (turpmāk – NSS) atbalstītāji kopā ar skinhedu grupu izvietojās uz Strēlnieku ielas netālu no ieejas ēkā, kur notika preses konference. Atsevišķiem NSS biedriem rokās bija necaurspīdīgi celofāna maisiņi, kuros bija olu iepakojumi. Bez tam zem atsevišķām automašīnām bija novietoti maisiņi ar mēsliem, kurus Valsts policijas pārstāvji aizvāca. Kad minoritāšu pārstāvji sāka nākt ārā no minētās ēkas, klātesošie to virzienā izkliedza apvainojošus saukļus un mēģināja aizskart, ko nepieļāva VP darbinieki. Par sīko huligānismu no Alberta ielas 9 uz RGPP 7.policijas iecirkni tika nogādāta 1 persona, uz kuru tika sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols pēc LAPK 167.p.

Ap plkst. 11:00 pārbaudīt informāciju par dievkalpojuma, kas iepriekš pasākumu plānā netika pieminēts, norisi Anglikānu baznīcā Anglikānu ielā 2a, tika nosūtīti divi DP darbinieki. Kā vēlāk tika noskaidrots dievkalpojums notika pēc mācītāja Māra Santa iniciatīvas, tāpat kā Salaspils memoriālā, par to iepriekš neinformējot tiesībsargājošās institūcijas, bet informējot Latvijas Televīziju.

Plkst. 11:10 ierodoties norādītajā adresē tika konstatēts, ka pie baznīcas ieejas uz kāpnēm sēdēja ap 5 - 10 cilvēku, iespējams seksuālo minoritāšu pārstāvji. Netālu no šiem cilvēkiem atradās ap 10 cilvēki, daļa no kuriem rokās turēja maisiņus ar mēsliem. Valsts policijas darbinieki pie baznīcas neatradās. Viens no vīriešiem iemeta uz kāpnēm sēdošajai sievietei ar smirdīgu vielu saturošu maisiņu un metās bēgt. Vīrietis skrēja uz netālu novietoto automašīnu Dodge Caravan. Policijas darbinieki, mēgināja aizturēt minēto vīrieti. Aizturēšanas laikā cits vīrietis, iespēra policistam ar kāju pa galvu. Tai brīdī ieradās VP speciālo uzdevumu vienības „Alfa” darbinieki un minētos vīriešus aizturēja un nogādāja RGPP 1. policijas iecirknī, kur pret viņu tika uzsākts kriminālprocess pēc KL 269.p. 1.d. par uzbrukumu varas pārstāvīm. Bez tam pie Anglikāņu baznīcas par sīko huligānismu tika aizturētas 5 personas.

Attiecībā pret augstāk minētajām personām RGPP 1. PI tika uzsākta administratīvā lietvedība, pēc kā tika sastādīti administratīvā pārkāpuma protokoli par likumpārkāpumu, kas paredzēts LAPK 167.p.(sīkais huligānisms).

Ap plkst.13.00 praida pretinieki no Strēlnieku ielas devās prom. Tika fiksēts, ka NSS dalībnieki un atbalstītāji kopā ar skinhediem pa Elizabetes ielu devās uz Vērmanes dārzu, kur jau tajā brīdī sāka pulcēties JP atbalstītāji un ieradās viņu līderis A.Łedjajevs.

No plkst. 14:00 līdz plkst. 18:00 viesnīcā „Reval Hotel Latvija” Rīgā, Elizabetes ielā 55 notika seksuālo minoritāšu „Draudzības dienu” pasākums.

Ap plkst. 13:50 JP aktīvisti, kopā aptuveni 60 cilvēku, ar savu līderi devās uz viesnīcu „Reval Hotel Latvija”, kur viņus jau sagaidīja NSS, skinhedu un biedrības „Nopride” dalībnieki. Sapulcējušies ap viesnīcu „Reval Hotel Latvija” minētie aktīvisti skaļi protestēja pret tajā notiekošajiem pasākumiem, izkliedza skaļas aizskarošas piezīmes, ar dažādiem priekšmetiem (olas, plastmasas pudeles, dārzeni) centās iemest tiem seksuālo minoritāšu pārstāvjiem, kuri devās prom no viesnīcas. Pie pārējām viesnīcas izejām dežurēja atsevišķas personas, kuras informēja pārējos protestētājus, ja kāds no minoritāšu pārstāvjiem mēgināja izklīt no viesnīcas.

Valsts policijas darbinieki par sīko huligānismu aizturēja un nogādāja RGPP 1.PI 8 personas.

Ap plkst.18.00 A.Łedjajevs ar saviem piekritējiem pretī viesnīcas galvenajai ieejai noturēja improvizētu dievkalpojumu, kurā pateicās Dievam par to, ka viņi ir uzvarējuši, lūdza aizsargāt iekšlietu ministru, kā arī pasludināja, ka Latvijā tādas lietas nekad nenotikšot. Vēlāk protestētāji sāka izklīst.

No plkst. 17:00 līdz plkst. 19:00 „Berga Bazāra” teritorijā kafejnīcā „Andalūzijas Suns” notika seksuālo minoritāšu pasākums. Minētā pasākuma apsardzi nodrošināja apsardzes firma „Grifs AG”, kura „Berga Bazāra” teritorijā atsevišķus seksuālo minoritāšu pretinieku pārstāvjus neielaida.

Ap plkst.20.30 pēc L.Freimanes lūguma praida rīkotāji 10 cilvēku sastāvā ar DP transportu VP eskorta pavadībā tika nogādāti to dzīvesvietās.

Kopumā analizējot š.g. 22.jūlija notikumus, kā arī citu ar seksuālo minoritāšu stāvokli Latvijā saistītu informāciju, var secināt, ka Latvijas

sabiedrība, neatkarīgi no nacionālās piederības un vecuma, uz doto brīdi nav gatava toleranti uztvert piederības kādai seksuālajai minoritātei publisku demonstrēšanu, kas vairākās citās Eiropas valstīs un ASV uzskatāma par normālu parādību.

Jāuzsver, ka liela Latvijas sabiedrības daļa šādu gājienu uztver nevis kā demokrātisku, integritāti veicinošu faktoru, bet gan kā cilvēka cieņas un morālo vērtību aizskaršanu, netiklības propagandu.

Kā konstatēts biedrības "Dialogi.lv" veiktajā un Sorosa fonda Latvija atbalstītajā pētījumā "Iecietība pret seksuālajām minoritātēm: dimensijas un "temperatūra""¹¹, aptuveni ceturtā daļa Latvijas iedzīvotāju būtu gatavi uz aktīvu politisku rīcību, lai ierobežotu homoseksualitāti. Ievērojama daļa sabiedrības, iespējams, būtu gatava arī akceptēt pret gejiem un lesbietēm vērstu vardarbību. Lai gan homoseksualitāte izslēgta no Pasaules Veselības organizācijas starptautiskā slimību klasifikatora, Latvijas sabiedrībā to visbiežāk uztver kā slimību. 37% pētījuma laikā aptaujāto pauduši viedokli, ka homoseksualitāte ir slimība. Lai gan vairākums jeb 40% Latvijas iedzīvotāju ir pret geju un lesbiešu diskrimināciju darba tirgū, gandrīz puse jeb 45% aptaujāto iedzīvotāju pauduši atbalstu atsevišķu profesiju aizliegumam gejiem un lesbietēm.

Jāuzsver, ka jau pagājušā gada gājiena laikā ne nacionālā piederība, ne politisko, idejisko vai reliģisko uzskatu atšķirība nekļuva par šķērsli demonstrēt klātesošajiem savu noraidošo attieksmi pret citādi seksuāli orientētiem cilvēkiem. Tieši otrādi, Rīgas ielās notiekošie pret seksuālo minoritāšu publiskajām aktivitātēm vērstie pasākumi veicināja dažādu etnisko grupu saliedēšanos un apvienošanos „kopējā cīņā” pret „uzspiestajiem demokrātijas standartiem”. Tas raisīja kopēju antiamerikānielu un pret ES demokrātijas tradīcijām vērstu noskaņojuma veidošanos sabiedrībā. Konstatēta negatīva attieksme pret augstākajām valsts amatpersonām, kas savos izteikumos aizstāv šādas demokrātijas standartus.

Šādu pieņēmumu apstiprina arī masu informācijas līdzekļos un internetā pieejamie materiāli un komentāri, kuros atspoguļota krasa neiecietība pret pasākumu organizētājiem, kā arī izteikta nesaudzīga kritika tiem politisko spēku pārstāvjiem, kas iestājušies par minēto pasākumu rīkošanas lietderīgumu.

Mūsuprāt, arī valsts augstākajām amatpersonām, lai veicinātu situācijas mierīgu noregulēšanos un mazinātu sabiedrības šķelšanās risku būtu nepieciešams ieņemt pēc iespējas neitrālāku pozīciju. Būtu vēlams atturēties nosliekties par labu kādai no konfliktā iesaistītajām pusēm.

Bez tam, lai izvairītos no atsevišķu sabiedrisko un politisko organizāciju centieniem arī turpmāk eskalēt ar seksuālo minoritāšu tiesībām saistītos jautājumus un tādejādi pirms gaidāmajām Saeimas vēlēšanām piesaistītu potenciālo vēlētāju uzmanību, iniciatīvu situācijas tālākā virzībā būtu jāuzņemas īpašu uzdevumu ministram sabiedrības integrācijas lietās, kam vajadzētu kļūt par neitrālu vidutāju diskusijas veidošanai sabiedrībā.

Jāpiebilst, ka šogad pret praidu daudz aktīvāk iestājās ne tikai radikāli orientētas organizācijas un personas, bet arī vadošās politiskās partijas, organizācijas un kristīgās konfesijas un netradicionālās reliģiskās organizācijas.

Latvijas tradicionālās kristīgās konfesijas sadarbībā ar netradicionālajām kristīgajām organizācijām š.g. maijā parakstūja vienotu Manifestu, kurā tiek uzsvērtas tradicionālās ģimenes vērtības un nozīme. Jāuzsver, ka gandrīz visi Latvijas kristīgo konfesiju sekotāji atklāti pauž negatīvu attieksmi pret seksuālo minoritāšu pasākumiem kā tādiem. Īpaši agresīvi masu informācijas līdzekļos ir izteicies JP vadītājs A.Łedjajevs. PV piederošā jauniešu organizācija „Pret straumi” (PS) ir uzsākusi parakstu vākšanu ar mērķi sarīkot referendumu par homoseksuālisma publiskas propagandas aizliegšanu un pret homoseksuālisma masveida popularizēšanu. Akciju vada PS pārstāvis I. Masļakovs.

Veicot Latvijas preses monitoringu, var secināt, ka pāršķarā negatīvu nostāju attiecībā pret praidu pauduši arī atsevišķi preses izdevumi, piemēram, „Neatkarīgā rīta avīze”, „Vakara ziņas” u.c.

Jāatzīmē arī tas, ka zināmas problēmas tiesībsargājošajām institūcijām sagādāja apstāklis, ka arī tā saucamo praidistu vidū nebija vienprātības. Līdz ar to aktualizējot informāciju, par situācijas attīstību un seksuālās minoritātes pārstāvošo organizāciju plāniem, praidistu savstarpējo nesaskaņu dēļ bija radušās problēmas no oficiālajiem pasākumu organizētājiem iegūt pilnīgu un savlaicīgu informāciju par š.g. 22.jūlijā notiekošajiem pasākumiem.

Kopumā pasākumu laikā tika sastādīti 15 administratīvā pārkāpuma protokoli pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 167.panta (Sīkais huligānisms) un ierosināti 2 kriminālprocesi.

Ministrs

Dz.Jaundžeikars

J.Nikeļenko
7219150

26.07.08.